

Přání i poděkování Bohdanu Slavíkovi k devadesátinám

Dne 2. července 2014 dostal RNDr. Bohdan Slavík z Ústavu experimentální botaniky AV ČR, v. v. i., čestnou oborovou medaili Gregora Johanna Mendela za zásluhy v biologických vědách (viz Živa 2014, 4: LXXXVI; o B. Slavíkovi také v Živě 2004, 6: LXVII–LXVIII a 2010, 1: III). V tomto roce oslavil i svých 90 let. Příležitost přijít s kyticí popřát, ale také poděkovat. Jménem obce českých rostlinných biologů, rodného ústavu i osobně, kus té dlouhé cesty jsme ušli společně.

Pro poděkování se musíme vrátit zpět do 50. let 20. stol., kdy se na širokém fundamentu Československé akademie věd zakládaly, často *de novo*, přírodovědné disciplíny. Současně se zavírala vrátka, jimiž vcházely nezbytné informace a zkušenosti. Staral ses, aby zůstala pootevřená, Tys podepsal křestní list prvního mezinárodního časopisu *Biologia Plantarum*, který vyšel poprvé v r. 1959 a jehož jsi byl drahnou dobu výkonným redaktorem. Angličtina začala mít přídomek *lingua franca* vědecké práce a výsledky nejen aspirantských dizertací jsme začali převádět do jejich, zpočátku tak kostrbatých vět. V r. 1965 jsi zorganizoval první mezinárodní sympozium *Water Stress in Plants* (Vodní stres u rostlin), které pomáhalo přemostit příkop mezi domácí a zahraniční vědou. Byl jsi v té době vyslancem a průzkumníkem zahraničních terénů, byť neopatřen propustkou stranické legitimace. Děлил ses s námi o vý-
těžek, jenž pomáhal v inspiraci a orientaci.

Bez zázemí tradiční školy a metodických zkušeností jsi s nadšením a vědomím osobního poslání zakládal obor vodního režimu rostlin. Jak snadno se dalo zabloudit v neprozkoumaném terénu. Jedinou možnou cestu představovalo uchycení v solidním řemesle. Zlatým dnem toho řemesla byla metodická svrchovanost. Vyznávala a naplnila tohle rčení skutkem. Metodami

vodního provozu rostlin jsi v r. 1965 v Nakladatelství Academia zahájil významnou řadu metodických monografií. Pro fyziologicky citlivé ekology jsi již pět let předtím uspořádal metodickou instruktáž o vodním provozu. V nouzi doby jsi byl i autodidaktikem, který dovedl nakreslit technické schéma, nebál ses pospojovat dráty. Mnoho zařízení a přístrojů po domácku vyrobených vyhovovalo požadovaným funkcím. To se týkalo též zařízení obecnějšího, ústavního využití, jako vlastní výroby klimaboxů. Jen nadšení nestačilo, vedení Bohdanem, stali jsme se i amatérskými studenty klimatizace, fytotroniky. Vyplatilo se. S tím je spojen obdivuhodný a obdivovaný rozsah Bohdanovy erudice. Dovedl spočítat, znal fyziku, na exkurzích pojmenoval druhy, jež jsme potkávali, a často hned uplatňoval znalosti fyziologa k vysvětlení existence na extrémním stano-

višti. Nebudu uvádět Tvé úctyhodné bibliometrické skóre originálních příspěvků a skoro tuctu monografií. Nehodláš podat grant a již bylo uváděno tolikrát jinde.

Souřadným momentem, který dělá z osob osobnosti, je plejáda Tvých vlastností. Kolegiálnost, nadhled a současně samozřejmost náročných kritérií morálních a badatelských, uplatňovaných v osobním styku i při posuzování vědecké práce. Patří sem také humor s drápkou ironie. To většinou posudky neuvádějí. Jen tak se ale stalo, že v tolika proměnách předsedů komisí, koordinátorů a gremiálních členství se Ti podařilo zůstat Bohdanem Slavíkem.

Na tomto místě by mělo přijít oslavené klíše uvádějící, jak ten počet let je nesouřadný s Tvou stále živou intelektuální kapacitou. Mohu posloužit osobní zkušeností. Scházíme se pravidelně v jakési diskuzní pětce, Bohdan, Tomáš Herben, Ivana Macháčková, Jaroslav Ullmann a já v jedné malešické pizzerii. Předmětem, jak bývá u pamětníků zvykem, ale není anamnéza neduhů účastníků a jejich rodinných příslušníků. Bavíme se o neduzích světa. Na posledním setkání byla na pořadu otázka vzdělanosti. Co představuje v současném světě, co historicky. Jaká je její potřeba, o čem svědčí často zarážející výroky adeptů vysokoškolského vzdělání před zkušenými komisemi. Břitký diskurz, někdy hádání, snad hlasitější, než se na pizzerii sluší. Poslední sezení shrnoval Bohdan jako potřebu kontinuity fundamentů evropského anticko-křesťansko-židovského dědictví obohaceného širokou paletou zkušeností ekonomických, ekologických, politických i dalších. Náročné zadání.

Nakonec přání, abychom se ještě dlouho mohli hádat, a poděkování, že jsi stavěl ukazatele cest, které účinně vedly domácí rostlinnou fyziologii i ústav na vyhlídku mezinárodní proslulosti.

1 Bohdan Slavík (vlevo) a Jan Krekule při udílení medaili Gregora Johanna Mendela. Praha (červenec 2014)

2 Ocenění předal B. Slavíkovi předseda Akademie věd ČR prof. Jiří Drahoš. Snímky S. Kyselové, Akademický bulletin AV ČR

3 Současná podoba obálky časopisu *Biologia Plantarum*. Z archivu redakce BP

